

Paradigmaváltás vagy jobb szabályozás?

Beszámoló az NHH nemzetközi konferenciájáról

SCHMIDEG IVÁN, BARTOLITS ISTVÁN

Nemzeti Hírközlési Hatóság
bartolits@nhh.hu

A Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) 2006. szeptember elején nemzetközi konferenciát szervezett „Paradigmaváltás vagy jobb szabályozás?” címmel, amelyről az ott elhangzott előadások vázlatos ismertetésével számolunk be.

Kóka János gazdasági és közlekedési miniszter üdvözlő beszédében hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a távközlési (és ehhez hasonló módon a vasúti) piacot liberalizálják, a piaci versenyt tovább erősítsék, az inkumbens szolgáltató piaci erőfölényét megszüntessék. Kiemelkedő fontosságúnak nevezte a digitális TV bevezetését, amely a 3 rádió és 8 TV multiplex átvitelét lehetővé tevő frekvenciák megszerzésével a demokrácia megvalósulásának új útját nyithatja meg, módosíthatja a kialakult ipari szerkezetet, megváltoztathatja a politikai kultúrát.

Pataki Dániel, az NHH elnöke megnyitójában reményét fejezte ki, hogy az évenként megrendezni tervezett konferencia fórumot ad és katalizátora lesz olyan nemzetközi eszmecserének, amelynek célja választ keresni a szabályozás előtt álló kérdésre és kihívásra, hogy a technológiában, a szolgáltatásokban, az értékláncban bekövetkező konvergencia kezeléséhez, a változó környezethez való igazodáshoz paradigmaváltásra, vagy jobb szabályozásra van-e szükség és azt milyen módon kell megvalósítani. Ez a konferencia négy nézőpontból (négy szekcióban) vizsgálja a kérdést: a politika-csinálók, a szolgáltatók, a tudományos műhelyek és a szabályozó hatóságok szemszögéből.

Malcolm Harbour, az Európa Parlament tagja, aki a 2002-es Keretirányelv-rendszer rapportőrje volt, előadásában a jelenlegi és felülvizsgálat alatt álló szabályozási keretrendszeren lényeges változtatást nem tartott szükségesnek, megállapítva, hogy az a technológia-semleges szabályozás követelményének próbáját a VoIP szabályozással kiállta, de csökkenteni kell a szabályozással kapcsolatos felesleges bürokráciát és törekedni kell arra, hogy a piaci folyamatokba csak a szükséges mértékben avatkozzunk be. A frekvenciaszabályozásnál viszont a változás szükségességét emelte ki, hogy a szabályozás piachoz közelebb legyen.

Bernd Langeheine, a Bizottság Információs Társadalom Főigazgatóságának szabályozásért felelős igazgatója szerint a jelenlegi szabályozási keretrendszer alapjaiban egészséges. Célkitűzései: a verseny elősegítése, az egységes piac megszilárdítása és a polgárok érdekeinek támogatása továbbra is érvényesek maradnak. A folyamatban lévő felülvizsgálat fő területei: a spektrumpolitika, ahol az interferencia kiküszöbölése mellett néhány frekvenciasávban lehetővé kell tenni a spektrum-kereskedelmet, az érintett piacok és a piacelemzési eljárás áttekintése és a folyamatok egyszerűsítése, továbbá a belső piac erősítése, a nemzeti szabályozó hatóságok által kiszabott kötelezettségek gondos vizsgálata. Vizsgálatok folynak a strukturális, illetve a viselkedésre vonatkozó kötelezettségek (pl. OFCOM

és a British Telecom közötti „Openreach” megállapodás) kirovásának előnyeiről és hátrányairól, valamint a feltörekvő piacok szabályozásának célra vezető módjáról. Előadását úgy foglalta össze, hogy a spektrum szabályozásánál paradigmaváltásra, a többi területeken jobb szabályozása van szükség.

Roberto Viola, az olasz szabályozó hatóságnak, az AGCOM-nak főtisztviselője és az ERG/IRG (European Regulators Group/Independent Regulators Group) 2007-re megválasztott elnöke a nemzeti szabályozó hatóságok szemszögéből vizsgálva a kérdést, megerősítette, hogy a jelenlegi szabályozási keretrendszer alapjaiban egészséges. Ugyanakkor a keretrendszer felülvizsgálatánál fontosnak tartotta annak figyelembevételét, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok felkészültségük, helyzetük és elszámoltathatóságuk miatt a legalkalmasabbak az ágazat versenyproblémáinak kezelésére. Erre különös figyelmet kell fordítani, mert aggályos, ha a Bizottság a jelenlegi vétő-jogát (ami a piacelemzésre és a jelentős piaci erő megállapítására vonatkozik) az egységes piac érdekében ki akarja terjeszteni a kötelezettségek kiszabására is.

Dr. Ulrich Stumpf, a WIK vezérigazgató-helyettese a paradigmaváltás vagy jobb szabályozás kérdését egy, az eddigi piacelemzések során gyakran felmerülő problémakör, a fix-mobil (FM) konvergencia szemszögéből vizsgálta. A teljes konvergenciához vezető piaci fejlődés lépcsői: a FM külön-külön való használatát követően a FM kiegészítő használata, majd a FM helyettesítés (hívásra, keskenysávú, majd szélessávú hozzáférésre) majd a FM egy csomagban való értékesítése és végül a teljes integrációja. Ez utóbbinak eszköze olyan végkészülék, amelyik több rádiós interfésszel rendelkezik a fix, a nomadikus és a mobil használathoz, a szolgáltatás egyetlen hívószámmal, és hangpostával, közös telefonkönyvvel és megszakításmentes hívásátadással rendelkezik. Azt állapítja meg, hogy a jelenlegi keretszabályozás alapvetően alkalmas arra, hogy a FM konvergenciát kezelje, ezért paradigmaváltásra nem, csak jobb szabályozásra van szükség.

A szolgáltatók véleményének ismertetése Wolfgang Kopf, a T-Mobile International közszolgáltatási és szabályozási elnökhelyettesének előadásával kezdődött, aki a jövőt a szélessávú, személyi mobil kommunikációban látja, amelynek célja, hogy a mobil személyek bármikor, bárhol értelmesen kommunikálhassanak személyes világuk embereivel, tárgyaival, alkalmazásaival, szolgáltatásaival és tartalmaival. A *túoldali táblázatban* is látható becslést adta arra, hogy az átviteli referencia-csúcssebesség (jó rádiós viszonyok mellett) hogy növekszik az idővel.

A jövőt a szélessávú mobil átvitelben jelölte meg, melyhez megfelelő spektrumpolitika szükséges. Kiemelte a jobb szabályozás igényét és azt, hogy követni kellene a keretirányelv alapvető célkitűzését, hogy a piaci dominanciával bíró vállalatok szektorspecifikus módon való szabályozását meg kell szüntetni, ha azon fenntartható a verseny, ezzel szemben a szabályozást a Bizottság mélyíteni kívánja, például az SMS végződtesek piacára is kiterjesztve azt.

Jo Upward, a British Telecom 21CN felhasználói tapasztalatokkal kapcsolatos ügyekért felelős vezetője előadásában kiemelte, hogy a BT radikálisan új megoldása olyan program, amelyet nem elsősorban a technológiai fejlődés, hanem a felhasználók jobb kiszolgálásának célja vezérel.

Juan Gonzalez a Boston Consulting Group igazgatója előadásában rámutatott arra, hogy a távközlés mag-üzletét alapvető kihívások érik: az Internet újraértelmezi a távközlést, kevés forrást igénylő architektúrák jelennek meg, a tartalom-aggregátorok úgy tekintenek a távközlésre, mint szolgáltatási portfóliójuk értékes kibővítésére, a pénzügyi piacok pedig korlátozzák a távközlési szolgáltatók rugalmasságát. Egy hatékony Internet stratégia kialakításához a következők figyelembe vételét javasolta: Nem a professzionális tartalom a király, hanem a megfelelő keresés, az ügyfelek előnyben részesítik a több helyről való hozzáférhetőséget, a digitális egyed a digitális otthonban (és a digitális társadalomban) él, paradigma változás van a hirdetések területén, a bizalom sokkal értékesebb, mint a szerződés.

A tudományos műhelyek szemszögéből elsőként *Bernd Holznapel*, a münsteri egyetem professzora elemezte a médiaszabályozás kérdéseit a konvergencia kiteljesedése által átalakított környezetben. A konvergencia gazdasági következményeként véleménye szerint megkezdődött a platformok háborúja. A jelenlegi szabályozási környezetben azonban a hálózati szabályozás és a tartalomszabályozás más alapokon működik, miközben az értékláncban már mindkettőnek van szerepe, aminek következtében a két szabályozásban már több átfedő terület is azonosítható. A professzor négy területet meg is nevezett: a szélessáv/műsorszórás, a feltételes hozzáférés/alkalmazási interfész/elektronikus programfüzetet és a must-carry területét, valamint az együttműködési kérdések körét. E négy területet elemezve fogalmazta meg a közeljövő szabályozási kérdéseit, majd a jövőképet három trendben foglalta össze. Az első trend, hogy a konvergencia korszakának a szabályozása a hírközlési, műsorszórási és a versenytörvény keverékéből fog kialakulni. A második trend, hogy megszűnnek a tiszta tartalomszabályozási és hálózatszabályozási problémák, helyettük inkább konvergencia-szabályozási kérdések lesznek. A harmadik trend a versenytörvény hatókörének kiszélesedése, aminek kapcsán vizsgálni kell, meddig van helye a szektorspecifikus szabályozásnak ezen a területen.

Alexandre de Stree a Namur-i Egyetem kutatója a jelenlegi elektronikus szabályozás jogi homogenitását vette nagyjító alá és azt vizsgálta, hol lenne leginkább szükséges a reformok bevezetése.

Stephen Carter a brit OFCOM szabályozási stratégiája alapján ismertette elvi megállapításait. A konvergáló tö-

megpiac megjelenését prognosztizálta, melynek következtében feltétlenül létre kell jönnie a konvergencia szabályozásnak is, éppen ezért üdvözölte a Európai Bizottság hasonló irányú gondolkodását. Kiemelte, hogy bár nehéz kérdés a technológia-semleges szabályozás kialakítása, de hisznek benne, hogy ez lehetséges és ezt a folyamatot kell erősíteni, mert a piac meg fogja találni a szükséges innovatív megoldásokat. Előadásában kitért az új generációs hozzáférés fejlődésére, ahol a VDSL előretörését és tömegtermékké válását látja valószínűnek. A mobil piaccal kapcsolatban két alternatívát fogalmazott meg, de óvott az agresszív szabályozástól ezen a területen, ahogy megfogalmazta; inkább óvatosnak, mint népszerűnek kell lenni a témában. Végezetül az ERG munkájára vonatkozóan kijelentette: akkor tudna igazán jól működni a közös európai szabályozás, ha az ERG intézményé alakulna.

A szabályozók részéről *Donal Leavy*, az ír ComReg nagykereskedelmi divíziójának vezetője az újgenerációs hálózatok szabályozását helyezte előadása középpontjába. Kiemelte az összekapcsolás és a hálózati együttműködés, a biztonság kérdéskörét, megállapította, hogy a hozzáférési hálózat továbbra is szűk keresztmetszetként fog jelentkezni. A felhasználók szempontjából fontos kérdéssé válik az NGN és az egyetemes szolgáltatás viszonya, a segélyhívások kérdése és a minőség alakulása. A ComReg NGN-nel kapcsolatos megközelítésében fontos szerepet játszik az iparral való szoros információs kapcsolat, az EU-n belüli együttműködés a problémafeltárásban, melynek nyomán a szükséges esetekben a nyilvános konzultáció eszközt fogják használni a konszenzus kialakítására.

Az osztrák hatóság, az RTR előadója, *Paul Pischak* szintén foglalkozott az NGN kérdéssel, mint a technológiai konvergencia leginkább előretörő következményével. Két kiemelt kérdéskört vizsgált meg részletesen az NGN kapcsán, a feltörekvő piacok és a beruházás kérdéskörét, valamint a műsorszórás és a távközlés közötti konvergencia kérdéskörét.

A szabályozói előadások sorát a Nemzeti Hírközlési Hatóság stratégiai igazgatójának, *Tóth Lászlónak* az előadása zárta. Témája az NHH 2006-ban elkészült szabályozási stratégiája volt. Elmondta, hogy a stratégia készítése során tizenkét trendet azonosítottak, melyek közül hat kiemelkedik: a hang- és adatszolgáltatások egyre több technológiai platformon oszlanak meg, technológiai konvergencia lép fel az értéklánc több elemén is, elmosódik a különbség a szolgáltatási piacok között, a szolgáltatásokat csomagban kínálják, a tartalomszolgáltatás szerepe megnő, erősebben szétválnak a hálózatüzemeltetési, szolgáltatási és fogyasztói kapcsolat funkciók. A trendek vizsgálata alapján a hazai hírközlési piac 2010-ig értékelt fejlődésére vonatkozóan négy foratókönyvet ismertet a stratégia. A szabályozói stratégiát a négy foratókönyvre vonatkozóan fogalmazza meg a dokumentum, amely így adaptív alkalmazkodást tesz lehetővé a szabályozó hatóság számára a piaci viszonyok alakulásától függően. Az előadó bemutatja, hogy a hazai stratégia is erőteljesen számol az NGN szabályozási kérdéseivel és a liberalizált spektrumpolitikával, melyek a 2008-2010 közötti időintervallumban több foratókönyvben is megjelennek majd.

Wolfgang Kopf (T-Mobile International) becslése az átviteli referencia-csúcssebesség növekedésére

2002 – 3	2003 – 4	2005 – 6	2007 – 9	Következő évtized
64 – 144 kbps	64 – 384 kbps	0.384 – 4 Mbps	0.384 – 7 Mbps	20+ től > 50 Mbps